

Příloha č. 1 k posuzované nabídce:

Místnost č. 302

Náplň instalace: Cheb a Chebsko v závěru vrcholného a v pozdním středověku (cca 1325-1530).

V souladu s obsahovým složením sbírky MCH páteř instalace v této místnosti představuje duchovní svět obyvatelstva, resp. jeho hmotné doklady v podobě děl křesťanského umění, liturgických předmětů a fragmentů sakrálních staveb. Menší část instalace je vyhrazena připomínce židovské minority, představené opět formou trojrozměrných předmětů.

Omezení: Využití resp. úpravy této průchozí prostory bude limitovat přítomnost pozdně renesančního dřevěného stropu, do něhož nebude patrně možno nijak zasahovat, dále relativně vysoké množství oken orientovaných víceméně na východ (místnost je tedy po značnou část dne vystavena poměrně vysoké intenzitě osvětlení a lze v ní – zejména v letním období – předpokládat možnost nárazových výkyvů teploty a poklesu relativní vzdušné vlhkosti) a konečně nerovnost západní (plné) obvodové zdi.

Zvolené řešení nové expozice žel rezignuje na odstranění dlouhodobého problému spočívajícího ve vystavování citlivých exponátů v nevhodných podmínkách, který měl být vyřešen zřízením samostatné, klimatizované prostory bez přístupu denního světla, jež byla bohužel z konceptu vypuštěna. Architekt i autor scénáře, potažmo konzultant pro oblast preventivní konzervace se tak (podobně jako v případě místnosti č. 311 valdštejnského okruhu) octnou před nelehkým úkolem zajistit optimální podmínky předmětům z různých materiálů a tedy s různými nároky, umístěným v ne zcela vhodných, průchozích prostorách.

Několik jednotlivin evropského významu bude absencí trezorové místnosti takřkajíc okradeno o izolovanou prezentaci podtrhující jejich význam a výjimečnost.

S ohledem na vysokou hodnotu, stáří (14.-poč. 16. století) a citlivost většiny exponátů bude nutno zcela zamezit přístupu denního světla do části místnosti, v níž bude umístěna textilie. Místnost celá by pak měla být osvětlena pouze studeným světlem bez UV, svítidla v části expozice s textilem by měla být aktivována jen při pobytu návštěvníků v místnosti. Nejméně po dobu 12 měsíců musí být v prostoru monitorovány hodnoty klimatu a jejich kolísání v průběhu dne a roku, a to zařízením se zápisem či pamětí/bezdrátovým odesíláním dat do PC (např. ve spolupráci s Ing. J. Červenákem či jiným specialistou), jež umožní vyhodnocení klimatických vlastností prostory a poslouží řešiteli za podklad pro stanovení nutných opatření (je velmi pravděpodobné, že v místnosti bude nutno zajistit zvýšení relativní vzdušné vlhkosti za pomoci zvlhčovačů). Výrobkům z textilu by měla být zajištěna intenzita osvětlení do 50 lux, ochrana před UV a účinná ochrana před prachem (prachotěsné vitríny, dobře těsnící okna, snadno udržovatelná podlahová krytina). Na zvažení je opatření obou vstupů do prostory dveřními křídly umožňujícími vytvoření odděleného celku, v němž lze regulovat hodnoty klimatu.

Jako žádoucí se jeví zhodnocení prasklin v západní stěně a prasklin v délce podvěšeného stropního trámu odborníkem – případný zásah bude zahrnovat přinejmenším jejich vytmelení a retuš resp. přemalbu. Rovněž podlahová krytina (parkety kladené na rybinu) by v případě zachování zasloužila

přeskládání zejména v severozápadním rohu místnosti, kde se rozestupuje, a následné ošetření. Případné barevné (monochromatické) řešení stěn a příček je na uvážení.

Relativně malá výstavní plocha a vysoký počet exponátů nutí k rezignaci na tzv. interaktiva.

Návrh možného řešení instalace:

Odstínění denního světla a tepla ze slunečního záření i otopných těles, jež mají být umístěna pod okny, by snad bylo možno docílit instalací dvou příček, která je ovšem z hlediska pokorného, pietního přístupu k historickému objektu i z hlediska estetického poněkud diskutabilní. Příčka po levé ruce návštěvníka přicházejícího z místnůstky č. 301 dosahuje až po strop a představuje spojnici mezi hranami ostění obou průchodů. Je opatřena dvěma cca 100 cm širokými stylizovanými „gotickými“ dveřními otvory (portálky) bez dveřních výplní, imitujícími svým tvarem např. vstupy z nádvoří do přilehlých prostor dotčeného křídla objektu (viz obr.).

Obr. Dvojice vstupů do prostor v přízemí Městského domu přiléhajících k nádvoří, opatřených kamennými ostěními gotického tvarosloví (historické foto)

Návštěvník za příčku vchází prvním z vchodů, prochází kolem exponátů a následně prostor opouští druhým z východů. Instalace za touto přepážkou kopíruje pouze obvodové stěny místnosti, případně nepatrnou část plochy přepážky, protože vzniklý prostor nenabízí dostatečnou plochu pro kumulaci většího počtu osob prohlížejících si exponáty umístěné po obou stranách (tj. na zdi i na příčce). Širší část vzniklého temného prostoru (před „uskočením“ obvodové zdi) je vyhrazena jedině, rozměrné pultové vitríně, v níž ve vodorovné poloze či mírném náklonu (do 10°) spočívá středověké textilní antependium (kryt průčelí oltářní mensy) inv. č. E 3092 (cca 85 x 225 cm) zdobené našitými brakteáty (ražené plechové ozdoby) a perličkovou výšivkou na pergamenovém podkladu, jeden z nejcennějších objektů ze sbírky MCH, pocházející z 1. poloviny 14. století. Krátká stěna po návštěvníkově levé ruce je vyhrazena panelu či tapetě věnované tomuto exponátu. Na stěně nad vitrínkou je mimo dosah návštěvníků umístěn nevelký vrcholně gotický polychromovaný korpus (tělo Ukřižovaného) inv. č. S 555 (cca 36x74 cm, hloubka asi 11 cm), z bezpečnostních důvodů opatřený vlastním pohybovým čidlem a pouze bodově nasvícený (tak, aby světlo nemířilo na textilií umístěnou pod plastikou).

Na stěně za „uskočením“ následuje šestice pozdně gotických olejomalb na dřevě inv. č. O 338-343 (každý cca 50x85 cm), křídel blíže neurčené oltářní archy s páry světců a světic. Na kratší stěně

navazuje fragment nedochovaného deskového obrazu ze 40.-50. let 15. století s portrétem klečícího donátora (sponzora), zámožného měšťana Sigmunda Wanna inv. č. O 476 (cca 26x42 cm). Vedle je umístěna polychromovaná reliéfní dřevořezba s atributem evangelisty Marka (okřídlený lev) inv. č. S 354 (cca 62x64 cm). Instalaci završuje na příčce vedle „portálku“ umístěná reliéfní figura sv. Martina z přelomu 15. a 16. století inv. č. S 422 (cca ???x108 cm). Veškeré uvedené exponáty zavěšené na stěnách by s ohledem na svoji zranitelnost měly být od návštěvníků odděleny – řešením může být předstěna z plexi či bezpečnostního skla s povrchovou úpravou zamezující zrcadlení (entspiegelttes Glas) montovaná na stěnu, či mělká nástěnná vitrína/vitríny nesahající až k podlaze. Zachování stávající bezpečnostní kamery je s ohledem na zvolené řešení (případný dozor stojící před přepážkou nemá přehled o dění za ní) nutností.

Na straně příčky směrem do místnosti je na ploše mezi oběma „gotickými portálky“ v prosté obrysové kresbě naznačen pozdně gotický oltář (stupeň, mensa, predela, nástavec), doplňující pozdně gotickou dvoukřídlou archu inv. č. Nb 109 nesoucí vynikající dřevořezbu Oplakávání inv. č. S 859. Archa spolu s křídly s barokními malbami inv. č. O 344-347 zabírá celkovou plochu cca 237x149 cm a měla by být instalována ve výšce cca 150 cm od podlahy, její křídla by měla být fixována v rozevřené pozici. Vhodný způsob upevnění hmotného exponátu na příčku musí vyřešit architekt.

Druhá příčka je po příchodu z místnosti č. 301 situována po návštěvníkově pravé ruce. Výškově dosahuje po horní hranu okenních otvorů či lehce nad ni, od stěny s okny je odsazena asi 90 cm. Jejím úkolem není pouze vytvoření souvislé výstavní plochy, ale i odstínění přímého denního světla a tepla (světlo je rozptýleno, tok tepla usměrněn směrem pod strop). Na jejím konci blíže místnosti č. 303 je situován skrytý vchod do technického zázemí za příčkou umožňující přístup k radiátorům a oknům (a tedy např. větrání) a vytvářející prostor pro umístění techniky regulující hodnoty klimatu (mobilní zvlhčovače atp.), která tak neruší vzhled místnosti. K příčce přiléhá cca 50 cm hluboká skříňová vitrína se soklem široká cca 150 cm, v níž jsou umístěny exponáty z kovů – pozdně gotický sanktusový zvonek inv. č. K 1807 (v. cca 30 cm, max. průměr cca 20 cm; exponát umístěný na soklu), dvojice mosazných klepadel z jižního bočního vchodu chebského chrámu sv. Mikuláše inv. č. K 1306-1307 (obě adjustována na deskách cca 52,5x53,5 cm; exponáty instalované ve svislé poloze), pozdně gotická monstrance s mladšími doplňky z kostela v Kopanině inv. č. K 1305 (v. cca 57 cm) a torzo pozdně gotického monstrancového relikviáře či malé

monstrance inv. č. K 297 (v. cca 30 cm). Po obou stranách vitríny se na soklech či konzolích (jež mohou evt. imitovat pozdně gotické kamenické prvky) nachází čtveřice pozdně gotických dřevěných soch – evangelista Jan ze skupiny Ukřižování inv. č. S 423 (v. cca 96 cm, max. š. ??? cm), vynikající sousoší patrona hlavního chebského kostela sv. Mikuláše z Myry inv. č. S 471 (v. cca 143 cm, max. š. ??? cm) s odstraněnou polychromií, socha madony na půlměsíci inv. č. S 429 (v. cca 141 cm, max. š. ??? cm) a proporčně a anatomicky výtečně zvládnutá socha svatého mučedníka Šebestiána inv. č. S 554 (v. cca 90 cm, max. š. cca. ??? cm). Při instalaci soch je třeba pamatovat nejen na jejich zabezpečení proti zřícení, ale též na skutečnost, že gotická sakrální plastika je až na výjimky určena pro pozorování z podhledu (měla by být umístěna dosti vysoko).

Krátká stěna a kout po pravé ruce návštěvníka po příchodu z místnosti č. 301 je vyhrazena kamenným artefaktům spojeným s křesťanskými sakrálními objekty – pokladničky na milodary z kostela sv. Jakuba Většího v Pomezí inv. č. KA 57 (v. cca 65 cm, průměr cca 30 cm) a vrcholně gotickému

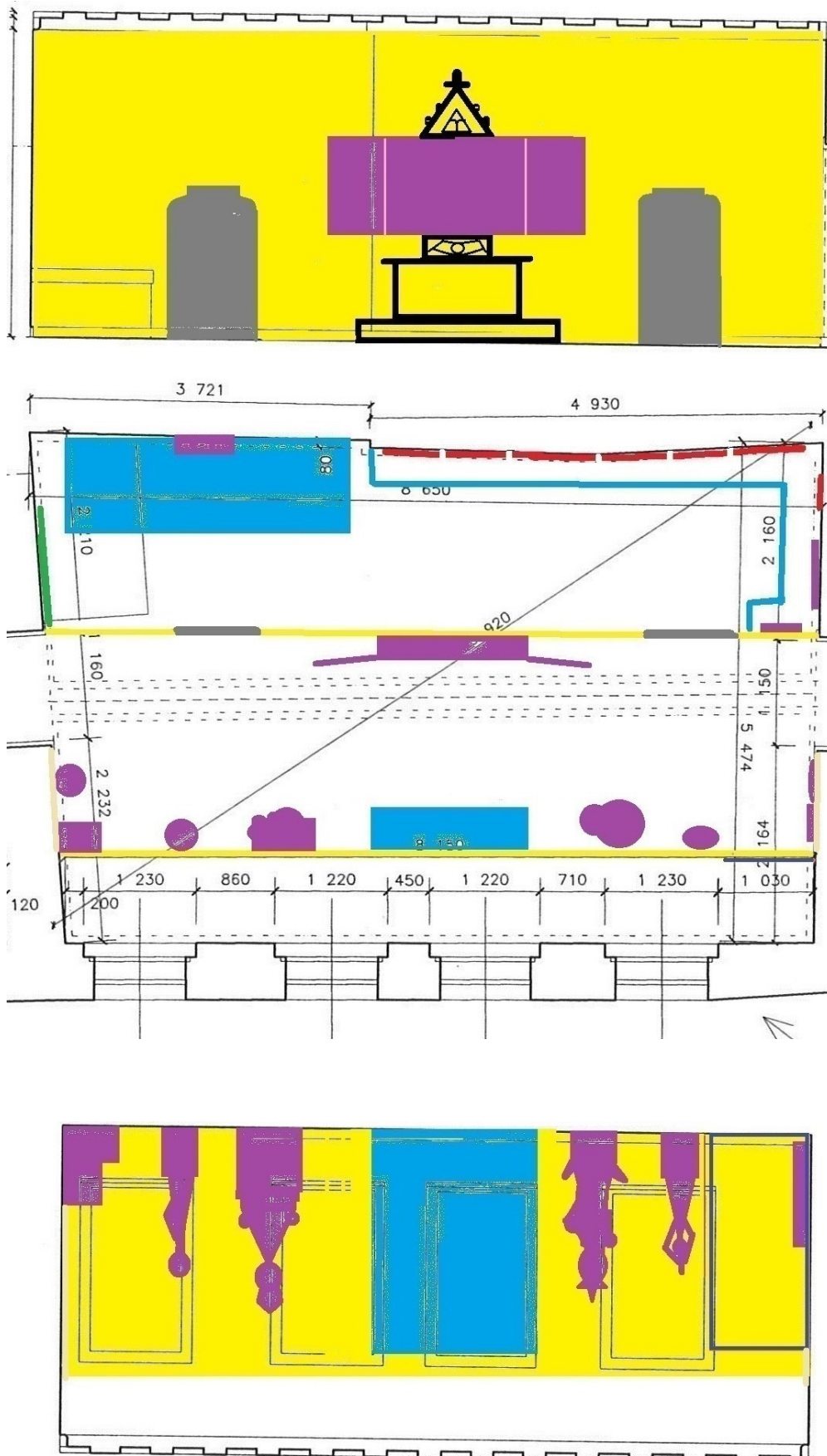
svorníku s tváří Krista inv. č. KA 38 (cca 52x38x38 cm), případně (v závislosti na prostorových možnostech) ještě fragmentu okenní kružby s dvojicí tzv. jeptišek inv. č. KA 40 (cca 67x52x21 cm). Všechny tyto exponáty se vyznačují vysokou hmotností, fragment kružby může být umístěn ve svislé poloze, zbývající dva objekty na masivních soklech.

Krátká stěna u průchodu do místnůstky č. 303 je vyhrazena dvojici památek židovských – kamenné pokladničky na milodary (kapat cedaka) ze středověké chebské synagogy inv. č. KA ??? (cca 30x26x9 cm) a nápisové desce z náhrobku Ester, dcery Šemuelovy z roku 1365, inv. č. RS 20 (cca 78x47x11 cm). Exponáty jsou osazeny ve svislé poloze na stěně tak, aby nepřekážely při průchodu do technického zázemí za příčkou, skryté dveře vstupu se otevírají do technického zázemí za příčkou.

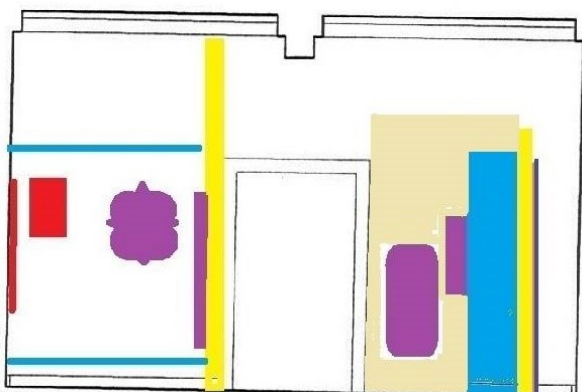
Stěny za oběma instalacemi kamenných artefaktů mohou být případně částečně pokryty tapetou (či potištěnou deskou) se zvětšenými stránkami z dvojice nejvýznamnějších středověkých rukopisů se vztahem k Chebu – instalace „křesťanská“ iluminovanou stránkou z pozdně středověkého svatojeronýmského oficia, liturgického rukopisu zhotoveného pro nový oltář sv. Jeronýma v kostele sv. Mikuláše (knihovna NM, sign. XII A 18. fol. 1r), instalace „židovská“ stránkou z vrcholně gotického náboženského rukopisu obsahujícího tóru, haftarot a megilot, nepřesně zvaného Chebská bible a pocházejícího z majetku chebské náboženské obce (NK ČR, ORST, sign. XVIII.F.6, fol. 56r).

Pro případné umístění textového panelu k tématu se nabízí plocha levé (vyšší) příčky před prvním „gotickým portálkem“.

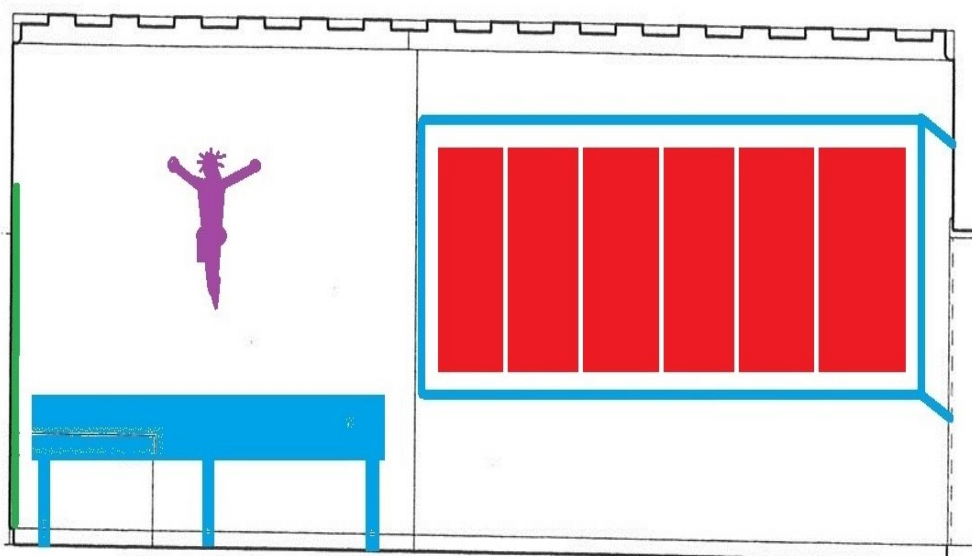
Půdorys a pohledy ze středového koridoru směrem k příčkám – místnost č. 302

Stěna místnosti č. 302 s průchodem do místnůstky č. 303

Instalace za vyšší z příček (při plné stěně)

Exponáty vystavované v originále (návrh):

E 3092

S 555

O 343

O 342

O 340

O 339

O 338

O 341

O 476

S 354

S 422

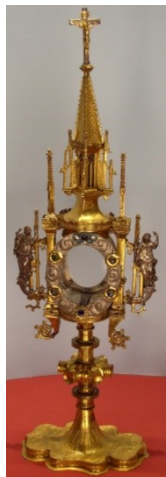
S 859+O 344-347+Nb 109

K 1306-1307

K 1807

K 1305

K 297

S 423

S 471

S 429

S 554

KA 38

KA 57

KA 40

KA ???

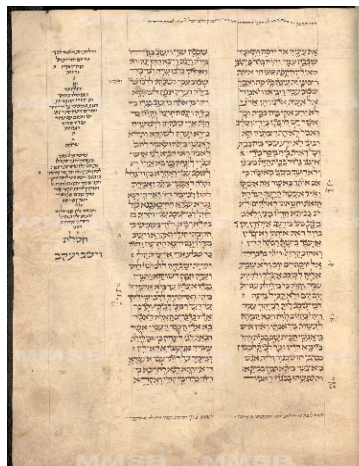

RS 20

Podklady pro evt. zhotovení tapet/potisk desek:

NM XII A 18, 1r

NK ČR XVIII F 6, 56r

Nároky na stabilitu klimatu a jeho hodnoty: Vysoké; malby na dřevě, polychromované a zlacené plastiky a pergamenový podklad korálových výšivek náchylné k přesychání, textilní antependium, malby a polychromie citlivé vůči působení světla.

Textový doprovod: V místnosti se počítá s umístěním 1, případně 2 textových panelů k tématu (tzv. Chebské antependium, případně náboženské poměry, sakrální umění atp.).

Počet vystavených originálních sbírkových předmětů: max. 31, vesměs pojednány jako jedno-, případně třípohledové exponáty.

Počet sbírkových předmětů vyžadujících restaurování: 2-4 (torzo pozdně gotického monstrancového relikviáříku či malé monstrance inv. č. K 297, obětní sloupek KA 57 /především kovové části/, u něhož je třeba dohledat zmizelý visací zámek petlice, snad i antependium E 3092 a monstrance K 1305)

Počet obrazových předloh: 0 či 2 dle zvoleného řešení (obě z vlastnictví jiných institucí, ne ze sbírky MCH)

Místnost č. 215 (pod freskou): Národopis

Místnost je věnována hmotné lidové kultuře, výročním a rodinným zvykům z Chebska, přesněji z oblasti bývalého Egerlandu. **Hlavním exponátem** na čelní stěně místnosti **jsou kachlová kamna** krásenského sochaře a keramika Williho Russe vyrobena pro Národopisné muzeum v Chebu a dokončená v roce 1944.

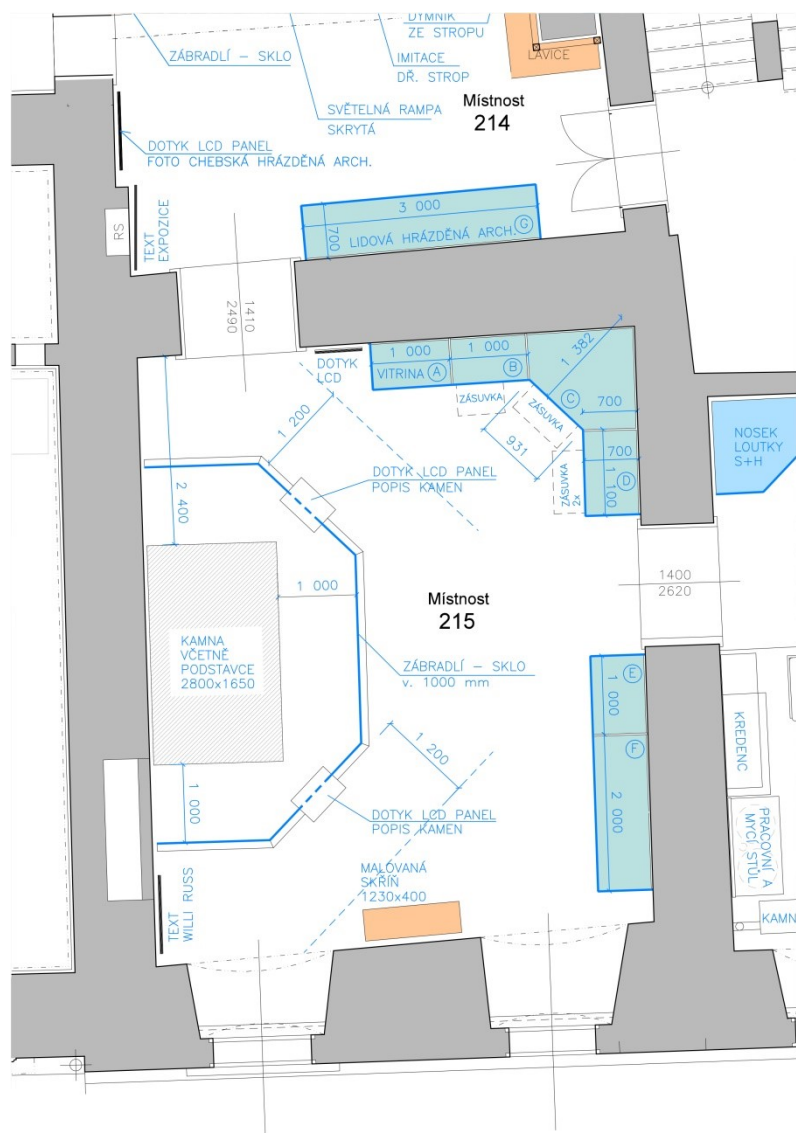
V místnosti budou dále umístěny dva vitrinové moduly s vnitřním členěním pro prezentaci výrazných prvků lidové hmotné kultury daného regionu: chebská lidová keramika, tzv. chebské podmalby na skle, chebský kroj - ženský, mužský, lidový nábytek ... Jde o nejvýraznější obecně známe fenomény lidové kultury spojené s označením "chebský".

Při výběru exponátů se zaměřit na výběr předmětů z Müllerovy sbírky, Ledererovy sbírky a sbírek Národopisného muzea.

Kachlová kamna Williho Russe:

Bohatá reliéfní výzdoba kamen je vlastně obrazovou učebnicí chebské etnografie. Ve figurálních scénách jsou zachyceny nejvýznamnější body liturgického roku, výroční a rodinné obyčeje. Krojovou pestrost široké oblasti Egerlandu zachycují krojované páry umístěné na nárožích kamen. Národopisná kamna W. Russe se tak stávají pro návštěvníky průvodcem chebským (egerlandským) národopisem.

- Kamna budou podle původního záměru autora v expozici osazena na sokl a opatřena po obvodu dřevěnou lavicí, pro zamezení možného poškození kamen budou od návštěvníku oddělena skleněným plotem.
- Kamna budou doplněna **hlavním textem** v čj. a nj umístěném na samostatném panelu: historie kamen, W. Russ, informace o tvůrci.

- Obsahový výklad jednotlivých reliéfů bude umístěn na **2 dotykové panely**: popis jednotlivých scén, jejich výklad, texty z nápisových pásek a jejich přepis do němčiny a překlad do čj.

Vitrínový modul č. 1 (vitrína A, B, C, D):

Jednotlivé vitríny uvnitř děleny skleněnými příčkami.

- **Vitrína A - Lidová keramika** - chebské talíře a mísy, tzv. rybí mísy, skalenské džbány, keramické nádobí.
Vitrína s hlavním nadpisem v čj a nj, popisy předmětů v čj a nj. Vitrína celkově prosklená, police.
- **Vitrína B - Chebské podmalby na skle** - prezentace podmaleb s důrazem na regionální variantu grau in grau. Vitrína: vrchní část prosklená, spodní část se zásuvkou pro další podmalby.
- **Vitrína C - chebský lidový kroj** - je uvažována jako vitrína vyplňující roh místnosti. Vitrína dělena na horní prosklenou část (prezentace velkých krojových součástí - sukně, kabátky, kalhoty, spodní část se zásuvkou (vesty a šněrovačky). Grafika - zobrazení chebského kroje.
- **Vitrína D - krojové čepce, chebské mužské klobouky, punčochy ...**

Vitrínový modul č. 2 (vitrína E, F):

Modul je uvažován pro prezentaci ukázky malovaného lidového nábytku. Je možné ho pojmout jako dvě vitríny, případně ho využít bez vnitřního vertikálního přepažení.

- **Vitrína E - Chebská polychromovaná křesílka**
- **Vitrína F - fragmenty malovaného nábytku** - např. dveře skříně, přední deska podstavce k truhle.

Druhá varianta využití vitrínového modulu č. 2:

Vnitřním vertikálním předělením modulu lze získat dvě samostatné vitríny v poměru 1: 2.

Větší vitrínu věnovat prezentaci nábytku (viz výše).

Užší vitrínový prostor pak využít pro ukázky křestních polštářků, kmotrovských listů, svaté obrázky.

Celek s vitrínovým modulem č. 1 bude tvořit **panel s úvodním textem** v čj a nj.:

text co je národopis + stručná charakteristika 4 vystavených celků sbírkových předmětů

a dotykový panel: fotodokumentace dalších sbírkových předmětů z prezentovaných celků,

popisy v čj a nj. Krátké video - vznik podmalby na skle.

Volně prezentovaný předmět - lidová malovaná skřín, umístěná při stěně mezi okny.

Rozložený Pohled na kamna Willyho Russe (zadní strana nemá reliéfy ani ozdoby).

Freska na stropě místnosti 215 (motiv směrem od dveří proti oknům).

